

KINNITATUD
Sotsiaalministri 10. detsember 2007. a
käskkirjaga nr 225
Viimati MUUDETUD
Sotsiaalministri 31. augusti 2012. a
käskkirjaga nr 140

KVALIFITSEERITUD TÖÖJÕU PAKKUMISE SUURENDAMINE

2007 – 2013

SISUKORD

1.	RAAMPROGRAMMI TEGEVUSTE ÜLDKIRJELDUS	3
1.1.	Raamprogrammi nimetus.....	3
1.2.	Rakenduskava, prioriteetse suuna ja meetme nimetus	4
1.3.	Rakendusasutus (edaspidi RA).....	4
1.4.	Raamprogrammi elluvijja	4
1.5.	Raamprogrammi abikõlblikkuse periood	4
1.6.	Taust, vajalikkuse põhjendus	5
1.7.	Toetuse andmise sihtgrupid.....	5
1.8.	Toetuse suurus.....	6
2.	EESMÄRKIDE KIRJELDUS.....	6
2.1.	Üldeesmärk	6
2.2.	Alaeesmärgid.....	6
3.	PROGRAMM „KVALIFITSEERITUD TÖÖJÕU PAKKUMISE SUURENDAMINE 2010-2011“	7
4.	ABIKÕLBLIKUD JA MITTEABIKÕLBLIKUD KULUD.....	14
5.	EELARVE	16
6.	INDIKAATORID	17
6.1.	Programmi seosed rakenduskavas toodud indikaatoritega	17
6.2.	Programmi spetsiifilised indikaatorid	17
6.3.	Programmi mõju horisontaalsetele teemadele	18
7.	PROGRAMMI RAKENDAMINE	19
7.1.	Programmi elluvijja kohustused	19
7.2.	Toetuse väljamaksete tegemine	19
7.3.	Programmi muutmine	21
7.4.	Toetuse kasutamisega seotud teabe ja seirearuannete esitamine	22
7.5.	Toetuse tagasinõudmine ja tagasimaksmine	22

Käesolev programm on koostatud perioodi 2007-2013 struktuuritoetuse seaduse (edaspidi *struktuuritoetuse seadus*) § 20 alusel.

1. RAAMPROGRAMMI TEGEVUSTE ÜLDKIRJELDUS

Raamprogrammi tegevused on aluseks üldeesmärgi saavutamisele läbi iga programmi püstitatud alaeesmärgide.

- Ennetamaks töötust ja mitteaktiivsust, rakendatakse tööturuteenuste ja neid toetavate meetmete osutamisel senisest individuaalsemat ning paindlikumat lähenemist.
- Koostöös Haridus- ja Teadusministeeriumiga arendatakse välja sidusalt toimiv karjääriteenuste osutamise süsteem. See on aluseks kvaliteetsete karjääriteenuste osutamisel kõikidele klientidele nii tööturu- kui haridussektoris.
- Inimeste tööturule sisenemise takistuste vähendamiseks arendatakse olemasolevaid tööturuteenuseid ning vajadusel piloteeritakse uusi. Samuti laiendatakse tööturuteenuseid toetavate tugiteenuste ringi.
- Tööturuteenuste arendamisel lähtutakse erinevate kliendirühmade spetsiifilistest vajadustest. Töötuse ennetamiseks ja tööjõuressursi paremaks kasutamiseks laiendatakse teenuste pakkumist nii töötavatele kui ka mitteaktiivsetele inimestele.
- Vähendamaks piirkondlikke erinevusi, tegeletakse siseriikliku tööjõu mobiilsuse soodustamisega.
- Tööjõu sisse- ja väljarändepotentsiaali tõhusamaks rakendamiseks pööratakse suuremat tähelepanu inimeste teadlikkuse tõstmisele. Soodustatakse mitte-eestlaste ning sisserändajate kohanemist ühiskonna ning tööturuga.
- Teenuse osutamist toetava võrgustikutöö tõhusamaks muutmiseks arendatakse ühistegevusi nii erinevate siseriiklike partneritega kui ka intensiivistatakse rahvusvahelist koostööd.
- Tõhustamaks tööturumeetmete ning teiste toetavate tegevuste efektiivsemat osutamist, tegeletakse tööturuteenuseid osutava(te) asutus(t)e haldussuutlikkuse tõstmisega.
- Suurema sihtrühma kaasamiseks programmi tegevustesse viiakse läbi teavitussüritusi tööturu osapooltele ja koostööpartneritele.

1.1. Raamprogrammi nimetus

Kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamine 2007-2013

Raamprogramm viiakse ellu läbi kahe programmi:

- 1.1.1. Kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamine 2007-2009
- 1.1.2. Kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamine 2010-2012

1.2. Rakenduskava, prioriteetse suuna ja meetme nimetus

Inimressursi arendamise rakenduskava prioriteetne suund „Pikk ja kvaliteetne tööelu“ meede „Kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamine“.

1.3. Rakendusasutus (edaspidi RA)

Sotsiaalministeerium

1.4. Rakendusüksus (edaspidi RÜ)

Vabariigi Valitsuse 19.04.2007 määruse nr 111 „Perioodi 2007–2013 struktuuritoetuse andmist korraldavate asutuste määramine“ § 8 p 4 alusel on prioriteetse suuna „Pikk ja kvaliteetne tööelu“ RÜ Elukestva Öppe Arendamise Sihtasutus Innove (edaspidi Innove). Sotsiaalministeeriumi ja Innove vahel 21.09.2007 sõlmitud halduslepingu nr 9.6-4/2508 alusel volitab Sotsiaalministeerium Innove RÜ ülesandeid täitma.

1.5. Raamprogrammi elluviija

Tööturuamet (kuni 30.04.2009)

Eesti Töötukassa (alates 01.05.2009, edaspidi nimetatud *töötukassa või programmi elluviija*)

1.5.1. Raamprogrammi elluviija valiku alus

Raamprogrammi rakendajaks on valitud Sotsiaalministeeriumi poolt Tööturuamet kui riikliku tööturupoliitika elluviija. Tööturuamet vastutab riiklikul tasandil aktiivsete tööturumeetmete osutamise eest. Muuhulgas omab Tööturuamet ressursi professionaalse personali näol, mis tagab programmis seatud eesmärkide eduka elluviimise.

(kehtiv sõnastus kuni 30.04.2009)

Raamprogrammi rakendajaks on valitud Sotsiaalministeeriumi poolt Eesti Töötukassa kui riikliku tööturupoliitika elluviija. Töötukassa vastutab riiklikul tasandil aktiivsete tööturumeetmete osutamise eest. Muuhulgas omab töötukassa ressursi professionaalse personali näol, mis tagab programmis seatud eesmärkide eduka elluviimise.

(kehtiv sõnastus alates 01.05.2009)

1.6. Raamprogrammi abikõlblikkuse periood

01.07.2007–31.12.2013

1.6.1. Programmide tegevuste periood

1.6.1.1. Kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamine 2007–2009

01.07.2007–31.12.2009

1.6.1.2. Kvalifitseeritud tööjõu pakkumise suurendamine 2010–2012

01.01.2010–31.12.2012

1.6.2. Programmi tegevused, kaasa arvatud võetud kohustused, mis ei lõppe p-s 1.6.1 näidatud programmi tegevuste perioodil, lähevad katkematult üle raamprogrammi järgmise perioodi. Üleminevate tegevuste ja nendega hõlmatud sihtgruppide suhtes rakendatakse programmi tingimusi, mis kehtisid tegevuste alustamisel, kui need on järgmises programmis sätestatud tingimustest soodsamad.

1.7. Taust, vajalikkuse põhjendus

2001. aastast kuni 2008. aasta keskpaigani iseloomustasid Eesti tööturгу pidev hõive kasv ja vähenev tööpuudus. Pööre toimus 2008. aasta teisel poolaastal, mil tööturul hakkasid avalduma ülemaailmse majanduskriisi mõjud, mis on veelgi süvenenud 2009. aastal. Kui võrrelda 2008. aasta III kvartalit ja 2009. aasta III kvartalit, siis on tööhõive määr langenud ligi seitsme protsendipunkti võrra ja töötuse määr suurenenud üle kahe korra, kuni 14,6%-ni. Prognooside kohaselt jätkub hõive vähenemine ja töötuse kasv nii 2009. kui ka 2010. aastal. Alates 2011. aastast peaks hõivate arv hakkama uuesti kasvama ning 2013. aastaks jõutakse 2009. aasta alguse tasemeni.

Kõige enam on kasvanud noorte töötus ja meeste töötus, kuna hõive langus tabas peamiselt ehitussektori ja töötleva tööstuse tegevusvaldkondi. Noorte töötus püsib kõrge ka järgnevatel aastatel, kuna tööturule on tulemas arvukamalt noori kui varasematel aastatel. Kahekordistunud on pikaajaliselt töötute arv ning madala tööjõunõudluse tingimustes võib lähiaastatel veelgi suurenev pikaajaline töötus muutuda tõsiseks probleemiks. Nii oli tööjõu-uuringu andmetel 2008. aasta II kvartalis pikaajaliselt töötuid 9500, 2009. aasta II kvartalis aga juba 21 700.

Paralleelselt üldise töötusega ja isegi kiiremas tempos on kasvanud registreeritud töötus, kuna inimesed võtavad ennast töötuks jäädes sagedamini arvele. Registreeritud töötute arv on kasvanud aastaga neli korda ning saavutanud rekordiliselt kõrge taseme. Kui 2008. aasta II kvartali lõpus oli registreeritud töötuid 16 972, siis aasta hiljem, ehk 2009. aasta II kvartali lõpu seisuga oli neid juba 67 100. Seetõttu on märkimisväärselt suurenenud vajadus tööturu erinevate toetuste ja teenuste järele. Erilist tähelepanu tuleb pöörata pikaajalise töötuse ennetamisele.

1.7.1. Seos rakenduskava ja prioriteetse suuna eesmärkidega

Programmi tegevused on suunatud Inimressursi arendamise rakenduskava prioriteetse suuna „Pikk ja kvaliteetne tööelu“ järgnevate eesmärkide saavutamisele:

- Töötuse ja mitteaktiivsuse ennetamine
- Töötute ja mitteaktiivsete hõivesse toomine
- Tööjõu sisse- ja väljarände potentsiaali parem ära kasutamine

1.7.2. Seos prioriteetse suuna teiste meetmete, programmide ja avatud taotlusvoorudega

- Meede „Töölesaamist toetavad hoolekandemeetmed“
- Meede „Tööelu kvaliteedi parandamine“
- Meede „Soolise võrdõiguslikkuse edendamine“
- Lisaks programmile on planeeritud avatud taotlusvoorud

1.7.3. Seos valdkondlike arengukavadega

- Eesti majanduskasvu ja tööhõive tegevuskava 2008–2011
- Sotsiaalse kaitse ja kaasatuse aruanne 2008–2010
- Euroopa Kalandusfondi 2007–2013 rakenduskava (Eesti)
- Maaelu arengukava 2007–2013

1.8. Toetuse andmise sihtgrupid

Toetuse andmise sihtgrupiks on:

1.8.1. tööturuteenuste ja -toetuste seaduse §-s 3 sätestatud isikud, kes on

- töö kaotamise ohus töötajad ja teenistujad
- arvele võetud töötud ja tööotsijad
- ettevõtluse alustamise toetust saanud ettevõtjad
- ja muud programmis nimetatud isikud.

1.8.2. Töötukassa ja selle töötajad

1.9. Toetuse suurus

1.9.1. Toetuse maksimaalne määr on 82,05% ja maksimaalne summa 73 796 149 eurot.

1.9.2. Omafinantseeringu minimaalne määr on 17,95% ja minimaalne summa 16 139 262 eurot.

1.10. Punktid 1 (v.a punkt 1.9), 2, 4, 5.1, 5.2 ja 7 kehtivad kõigile raamprogrammi koosseisus olevatele programmidele.

1.11. Punktid 3, 5.3-5.5 ja 6 kehtestatakse igale punktis 1.6.1 nimetatud programmile eraldi.

1.12. Punktis 1.9 kehtestatud toetuse maksimaalne määr ja omafinantseeringu minimaalne määr peab olema täidetud raamprogrammi abikõlblikkuse perioodi lõpuks.

2. EESMÄRKIDE KIRJELDUS

2.1. Üldeesmärk

Tööhõive suurendamine, tööpuuduse ja mitteaktiivsuse vähenemine ning tööturuteenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi tõstmine.

2.2. Alaeesmärgid

Alaeesmärgid sätestatakse konkreetses programmis.

3. PROGRAMM „KVALIFITSEERITUD TÖÖJÕU PAKKUMISE SUURENDAMINE 2010-2012“

PROGRAMMI EESMÄRGID

- Töötuse ennetamine ja töökaotuse tagajärgede leevendamine
- Tööhõive suurendamine, tööpuuduse vähendamine ja töötuse kestuse lühendamine
- Töövalmiduse hoidmine
- Teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi ning 'kasutajamugavuse' tõstmine

OLUKORRA KIRJELDUS

Pärast kiiret majandus- ja tööhõivekasvu 2006.–2007. aastal ning rekordiliselt madalat töötuse taset (2008. aasta suvel 4%), halvenes majanduse ja tööturu olukord järsult. 2009. aasta esimesel poolel kahanes majandus ligi 16%, mis tõi kaasa väga suure töötute, sh registreeritud töötute arvu kasvu. Rahandusministeeriumi 2009. aasta augusti majandusprognoosi järgi jätkub negatiivne majanduskasv terve järgmise aasta vältel. Töötus kasvab võrreldes 2009. aastaga küll aeglasemas tempos, kuid töötusemäär tõuseb siiski 2010. aastal ligi 17%-ni. Töötuse vähenemist ja tööhõive kasvu ei ole oodata enne 2011. aasta lõppu.

Majanduskriisi ajal on järjest suurenenud töötuks registreerimise aktiivsus – 2009. aasta II kvartalis oli end töötukassas arvele võtnud 70% 16-aastastest kuni vanaduspensioniealistest töötutest. Registreeritud töötuse määr oli III kvartali lõpus 12%. 2008. aastaga võrreldes on registreeritud töötute arv neljakordistunud.

Programmi eelmise tegevusperioodiga (2007–2009) võrreldes on muutunud töötute taust. Arvelevõetud töötutest enamik on 25-54-aastased. Suurenenud on noorte ja vähenenud vanemaealiste töötute osakaal. Kolmveerand registreeritud töötutest on enne töötuna arvelevõtmist töötanud. Võrreldes varasemate aastatega on klientide seas enam neid, kel on olemas erialane haridus ja töökogemus, kuid kes vajavad töö leidmiseks nõustamist või oskuste ja teadmiste täiendamist. Vähem on töötute seas pikaajalisi töötuid, kuigi eeldatavasti suureneb nende osakaal 2010.–2011.aastal, kuna töötuse keskmine kestus on pikenenud. Seega on muutunud aktiivsete tööturumeetmete ja muu töölesaamist toetava abi vajadus.

Pikaajalise töötuse ennetamiseks on vajalik arendada ja intensiivistada töövahenduse teenust, tihendada koostööd tööandjatega ja teiste töövahenduse teenuse pakkujatega. Tööhõive määra jätkuv langus ja vabade töökohtade arvu vähenemine tähendab, et on hulk inimesi, keda ei ole võimalik tööle rakendada sobiva töö puudumise tõttu. Tõrjutuse ja heitumise ennetamiseks on vajalik edendada erinevaid töövalmidust ja aktiivsust hoidvaid meetmeid, mis täna puuduvad.

Eestis on piirkondi, kus elavatele inimestele ei ole teenused hõlpsasti kättesaadavad sobiva transpordiühenduse puudumise tõttu või muudel põhjustel. Teenuste kättesaadavuse ning kvaliteedi ja tulemuslikkuse tõstmine eeldab muuhulgas tänasest paremat infotehnoloogilist tuge.

TEGEVUSED

Eeltoodust tulenevalt pööratakse senisest rohkem tähelepanu ennetustööle (töökaotusohus töötajate teavitamine ja nõustamine), töövahendusele ja koostööle tööandjatega.

Suurem rõhuasetus on töökohtade loomist toetavatel meetmetel (palgatoetus, ettevõtluse alustamise toetus). Aktiivsete tööturumeetmete valikut laiendatakse (töövalmidust hoidvad tegevused, riskirühmade täiendav toetamine), et oleks paindlikumalt võimalik reageerida töötute ja tööturu vajadustele ning leevendada erinevaid töölesaamise takistusi. Aktiivsete tööturumeetmete kättesaadavuse, kvaliteedi ja kasutajamugavuse parandamiseks on kavas mitmed arendused ja uuenduslikud lahendused.

Programmi tegevuste sihtrühmana nimetatud töötute ja töötsijate all on mõeldud töötukassas töötuna või töötsijana arvel olevaid isikuid. Koondamisteate saanud töötajate sihtrühm hõlmab ka teenistujaid. Programmi mõistes on riskirühmad:

- 1) puudega või pikaajalise tervisehäirega töötud ja töötajad, kelle puue või tervisehäire takistab töölesaamist või töötamist;
- 2) 16-24-aastased ja vanemaealised (55-vanaduspensionini) töötud, kelle töölesaamine on takistatud vanusest tulenevatel põhjustel;
- 3) hoolduskohustusega töötud, kes ei ole töötanud või kelle töölesaamine on takistatud hoolduskohustuse tõttu;
- 4) pikaajalised töötud, kes ei ole töötanud või olnud hõivatud tööga võrdsustatud tegevusega järjest vähemalt 12 kuud. 16-24-aastane noor on pikaajaline töötu, kui ta ei ole töötanud või olnud hõivatud tööga võrdsustatud tegevusega järjest vähemalt 6 kuud;
- 5) töötu, kes ei valda eesti keelt ja kelle töölesaamine on seetõttu raskendatud;
- 6) vanglast vabanenud töötud, kes ei ole pärast vanglast vabanemist töötanud.

3.1. Töötuse ennetamine ja töökaotuse tagajärgede leevendamine

3.1.1. Kiire reageerimine suurematele koondamistele

Meeskondlik (töötukassa, tööinspeksioon, kohalik omavalitsus, maakondlik arenduskeskus, töötajate ja tööandjate esindajad jt) reageerimine suurematele ja/või olulise mõjuga koondamistele tööandja juures enne viimast tööpäeva.

Koondamistele reageerimise sihtrühmaks on koondamisteate saanud töötajad ning tööandjad, kes koondavad töökohti.

Koondamistele reageerimine hõlmab järgmisi tegevusi:

- 1) teavitamine (tööõigus, tööturuteenus, koolitusvõimalused, töötushüvitised ja tööturutoetused, sotsiaalteenused ja -toetused, tulude ja kulude planeerimine);
- 2) tööotsingute nõustamine ja juhendamine;
- 3) töövahendus (sobivate tööpakkumiste aktiivne otsimine ja vahendamine, potentsiaalsete tööandjatega koostumiste, sh tööandjate külastuste korraldamine);
- 4) aktiivsete tööturumeetmete (v.a ettevõtluse alustamise toetus) ja muu töölesaamiseks vajaliku abi osutamine vastavalt individuaalsetele vajadustele enne viimast tööpäeva;
- 5) tööandja teavitamine ja nõustamine koondamise läbiviimisel ja tagajärgede leevendamisel vastavalt tööandja vajadustele ja kooskõlas õigusaktidega.

3.1.2. Töökaotuse riskis töötajate toetamine

Makseraskustes ettevõtete töötajate teavitamine (tööõigus, tööturuteenused, koolitusvõimalused, töötushüvitised ja tööturutoetused, sotsiaalteenused ja -toetused, tulude ja kulude planeerimine) ning tööotsingute nõustamine ja juhendamine.

3.2. Tööhõive suurendamine, tööpuuduse vähendamine ja töötuse kestuse lühendamine

3.2.1. Tööandjate vajadustele vastava tööjõu vahendamine

- 1) töötajate värbamist toetavate teenuste (sh tööandjatele sobivatest kandidaatidest eelvaliku tegemine) väljatöötamine ja pakkumine;
- 2) alustavatele ja laienevatele ettevõtetele sobiva tööjõu leidmine koostöös Ettevõtluse Arendamise Sihtasutusega ning vajadusel töökohtade täitmist toetavate aktiivsete tööturumeetmete osutamine; ;
- 3) tööpakkumiste ja töötingimuste tutvustamiseks tööandjate ja potentsiaalsete kandidaatide kohtumiste (sh tööandjate külastuste) korraldamine;
- 4) tööproovi korraldamine eesmärgiga võimaldada töötul pakutaval töökohal töötamist järele proovida ning tööandjal veenduda tema sobivuses enne töösuhte sõlmimist.
- 5) paindlikest töötamisvõimalustest teavitamine ja nõustamine (koostöös Eesti Kaugtöö Ühingu kaugtöökeskustega);

Töötu võib ühe tööandja juures ühe konkursi raames teha tööproovi maksimaalselt kolm päeva. Tööproovil ei saa osaleda töötul, kes on juba varem sama tööandja juurde samale ametikohale kandideerides tööproovi läbinud või selle tööandja juures samal ametikohal töötanud või olnud tööpraktikal.

Tööproovil osalemise ajal säilib töötul õigus olla töötuna arvel ning saada töötuskindlustushüvitist või töötutoetust. Tööandja on kohustub tööproovi läbiviimisel järgima töötervishoiu ja tööohutuse seaduse nõudeid.

3.2.2. Ettevõtluse toetamise kaudu töökohtade loomine

Tervikliku teenustepaketi pakkumine, mis hõlmab ettevõtlust alustada soovijate teavitamist ja nõustamist ning tegutsevate ettevõtjate järelnõustamist ja täiendkoolitust, tagamaks toetuse abil loodavate ettevõtete edenemist ja jätkusuutlikkust:

- 1) ettevõtlust alustada soovivate töötute nõustamine (sh äriplaani koostamisel) koostöös maakondlike arenduskeskustega;
- 2) ettevõtluse alustamise toetuse andmine töötutele;
- 3) mentorklubide korraldamine tegutsevatele toetust saanud ettevõtjatele toetuse saamisest kahe aasta vältel;
- 4) järelnõustamine tegutsevatele ettevõtjatele toetuse saamisest kahe aasta vältel;
- 5) erialane täiendkoolitus tegutsevatele ettevõtjatele toetuse saamisest kahe aasta vältel.

3.2.3. Tööandja toetamine töötajate töölevõtmisel

Palgatoetusega saab tööle rakendada töötut, kes on töötuna arvel olnud järjest üle 12 kuu. Alates 1. märtsist 2012 saab palgatoetusega tööle rakendada ka töötut, kes on tööle või teenistusse asumisele eelneva 15 kuu jooksul olnud töötuna arvel vähemalt 12 kuud, kui tema töötuna arvelolek on vahepeal lõpetatud „Tööturuteenuste ja -toetuste seaduse“ § 6 lõike 5 punktides 3 või 8 sätestatud asjaoludel. 16-24-aastase töötut saab palgatoetusega tööle rakendada, kui ta on olnud töötuna arvel järjest üle kuue kuu. Töötut, kes on töötuna arvelevõtmisele eelnenud 12 kuu jooksul vabanenud vanglast, saab palgatoetusega tööle rakendada sõltumata tema töötuna arveloleku ajast.

Palgatoetust makstakse töötut tööle või teenistusse võtmise korral. Tähtajalisel tööle või teenistusse võtmisel makstakse palgatoetust, kui tööleping sõlmitakse või ametisse nimetatakse vähemalt kuueks kuuks. Tähtajalisel teenistusse võtmisel ei maksta palgatoetust, kui töötut asub teenistusse kohaliku omavalitsuse ametikohale, kuhu teda nimetab või valib volikogu.

Palgatoetust ei saa taotleda valitsusasutused ja nende hallatavad riigiasutused ning muud riigiasutused, v.a riigi tulundusasutused

3.2.4. Tööotsijate kvalifikatsiooni tõstmine

3.2.4.1. Karjääriteenused

- 1) karjääri- ja tööotsingualase teabe jagamine kõigile soovijatele avatud karjääriinfotubades;
- 2) tööotsingu töötuba töötutele ja koondamisteate saanud töötajatele;
- 3) individuaalne karjäärinõustamine töötutele ja koondamisteate saanud töötajatele;
- 4) vajadusel erivajadusega töötutele karjäärinõustamise võimaldamine teiste teenusepakujate juures (koostöö spetsialiseerunud nõustamiskeskustega).

3.2.4.2. Tööturukoolitus

- 1) erialane täiend- ja ümberõpe töötutele ning koondamisteate saanud töötajatele, kelle töölesaamine eeldab erialaste teadmiste ja oskuste omandamist või täiendamist;
- 2) ettevõtluskoolitus töötutele ja koondamisteate saanud töötajatele, kellel puudub majandusalane haridus või ettevõtluskogemus;
- 3) õpipoisikoolitus töötutele, kellel puudub põhiharidus ja kutsealane kvalifikatsioon või kellel on põhiharidus, kuid puudub kutsealane kvalifikatsioon või kellel on üldkeskharidus, kuid puudub kutsealane kvalifikatsioon;
- 4) erialase eesti või võõrkeele koolitus töötutele ja koondamisteate saanud töötajatele, kelle töölesaamine eeldab erialast keeleoskust;
- 5) arvutikoolitus töötutele ja koondamisteate saanud töötajatele;

Koolitusi hangitakse või võimaldatakse koolituskaardi alusel. Vajadusel kasutatakse koolituste pakkumiseks e-kursusi. Koolituskaardiga võib isik valida sobiva koolituse töötukassa kvalifitseeritud koolitajate pakutavate koolituste hulgast. Koolituskaardiga ei võimaldata üldiseid juhtimisalaseid, sotsiaalseid oskusi ja isikuomadusi arendavaid koolitusi.

Punktides 1-5 nimetatud tööturukoolitusel on õigus osaleda ka täiskoormusega õppes õppival töötul, kaasa arvatud akadeemilisel puhkusel viibival isikul, ja isikul, kes on töötuna arvel oleku ajal suunatud tööturukoolitusele ja kelle töötuna arvelolek on lõpetatud Tööturuteenuste ja -

toetuste seaduse § 6 lõike 5 punktides 3-6 või 8 sätestatud asjaoludel või § 7 lõike 1 punkti 7 alusel. Koondamisteate saanud töötajal, kes on töö- või teenistussuhte ajal suunatud tööturukoolitusele, on õigus tööturukoolitusel osaleda ka pärast töö- või teenistussuhte lõppu.

6) töötute kutse- ja pädevuseksami sooritamise eest tasumine;

7) töötute mootorsõidukijuhi eksami eest riigilõivu tasumine, kui töölesaamine eeldab juhiluba. B-kategooria mootorsõidukijuhi eksami eest tasutakse riigilõivu juhul, kui töötukassa on töötule võimaldanud B-kategooria mootorsõidukijuhi koolitust.

3.2.4.3. Tööpraktika

Tööpraktika korraldamine töötule tööandja juures tööks vajalike teadmiste ja oskuste omandamiseks või täiendamiseks ning praktilise töökogemuse saamiseks .

3.2.5. Töölesaamise takistuste kõrvaldamine ja riskirühmade täiendav toetamine

3.2.5.1. Rahalised toetused aktiivsetes tööturumeetmetes osalemiseks ja tööleasumiseks

- 1) stipendium töötutele tööturukoolitusel, tööpraktikal, tööharjutusel ja vabatahtlikul töö osalemisel;
- 2) sõidutoetus töötutele tööotsingu töötoas, teenusepakkujate osutataval karjäärinõustamisel, tööturukoolitusel, kutse- ja pädevuseksamil, mootorsõidukijuhi eksamil, tööproovil, tööpraktikal, tööharjutusel, tööklubis, võlanõustamisel, psühholoogilisel nõustamisel ja sõltuvusnõustamisel, rehabilitatsiooniteenustel (sotsiaalne rehabilitatsioon ning puuetega ja pikaajalise tervisehäirega inimeste rehabilitatsiooniteenused), individuaalse töölerakendamise teenusel, vabatahtlikul töö, talgutöödel ning erandliku lahendustena pakutavates meetmetes osalemisel;
- 3) hooldusteenuse hüvitis aktiivsetes tööturumeetmetes osalemisel ja esimesel kolmel töökuul isikutele, kes ei saa tööd otsida ega tööle asuda hoolduskohustuse tõttu.

3.2.5.2. Nõustamine tööotsinguid ja töölesaamist takistavate probleemide lahendamiseks

- 1) võlanõustamine töötutele (koostöös kohalike omavalitsuste ja MTÜdega);
- 2) psühholoogiline nõustamine töötutele ja koondamisteate saanud töötajatele;
- 3) sõltuvusnõustamine ja sotsiaalne rehabilitatsioon töötutele, kelle tööotsinguid, aktiivsetes tööturumeetmetes osalemist või töölesaamist takistavad sõltuvusprobleemid.
- 4) tööklubi töötutele, kes vajavad tööotsinguteks ja tööeluks ettevalmistust.

3.2.5.3. Tööharjutus

Tööharjutuse (kestusega üldjuhul kuni 4 kuud) korraldamine töötutele, kelle töölesaamine eeldab tööharjumuse ja tööoskuste omandamist või taastamist. Tööharjutuse tegevused ja kestus sõltuvad konkreetse sihtrühma, kellele tööharjutust korraldatakse, töölesaamise takistustest ja abivajaduse ulatusest.

3.2.5.4. Individuaalne tööerakendamine

Individuaalne tugi töö otsimisel ja tööerakendumisel töötutele, kelle töölesaamine on raskendatud pikaajalise töötuse, sotsiaalsete probleemide või puude tõttu. Tugitegevused hõlmavad tööotsingute motiveerimist, abi sobiva töö leidmisel, juhendamist ja tuge töötamise ajal, tööandja ja töökaaslaste nõustamist.

3.2.5.5. Puuetega ja pikaajalise tervisehäirega inimeste töötamise toetamine

Töötutele (sh täiskoormuses õppivatele töötutele) ja töötajatele, kellel on puue või pikaajaline tervisehäire, mis takistab töölesaamist või töötamist, pakutakse vastavalt vajadusele järgmisi täiendavaid meetmeid:

- 1) abistamine tööintervjuul;
- 2) töövõime ja rehabilitatsioonivajaduse hindamine ning tööleasumist või töötamise jätkamist soodustavate rehabilitatsiooniteenuste osutamine (koostöös Astangu Kutserehabilitatsioonikeskusega);
- 3) töökoha või -vahendite kohandamine;
- 4) tööks vajaliku abivahendi kasutada andmine;
- 5) tugiisikuga töötamine;
- 6) erandlikud lahendused meetmetes osalemiseks, töölesaamiseks või töö säilitamiseks.

Puuetega või pikaajalise tervisehäiretega inimestele töökoha või -vahendite kohandamisel, tööks vajaliku abivahendi hankimisel või muu teenuse osutamisel ostetakse vajadusel ekspertabi.

3.2.5.6. Avalik töö

Avaliku töö korraldamine töötutele koostöös kohalike omavalitsuste ja MTÜdega.

3.3. Töövalmiduse hoidmine

Töötute aktiivsust ja töövalmidust hoidvate tegevuste korraldamine või nende korraldamise toetamine koostöös MTÜde, kohalike omavalitsuste, ettevõtjate ja teiste partneritega (nt vabatahtlik töö, talgutööd).

3.4. Teenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi ning „kasutajamugavuse“ parandamine

3.4.1. Teavitamine ja teadlikkuse tõstmine

- 1) tööturumeetmetest teavitamine (sh teabepäevade korraldamine, infomaterjalide koostamine ja avaldamine, messidel osalemine, meened);
- 2) teavitamiseks ja tööotsingute nõustamiseks vajalike audio-, video- ja internetipõhiste materjalide väljatöötamine, arvestades erinevate sihtrühmade vajadusi;
- 3) infovahetuse ja koostöövõimaluste edendamine tööandjate, kohalike omavalitsuste ja teiste teenusepakkujatega (seminarid, ümarlauad);
- 4) mobiilne nõustamine piirkondades, kus tööotsinguteks vajaliku informatsiooni ja tööturumeetmete kättesaadavus on asukoha tõttu piiratud.

3.4.2. Teenuste arendamine ja uuenduslikud lahendused teenuste pakkumiseks

- 1) töötukassa töövahendusportaali loomine töökohtade vahendamiseks ning tööotsinguid toetava informatsiooni ja nõustamise pakkumiseks;
- 2) karjääriinfotubade võrgustiku laiendamine ning neis pakutavate teenuste arendamine;
- 3) karjäärinõustamiseks kaasaegsete isiksuse, vaimsete võimete ja kutsesobivuse testide kasutuselevõtmine (kasutajaõiguste ostmine ning kasutajate koolitamine) ning muude karjäärinõustamiseks vajalike materjalide soetamine;
- 4) iseteenindusvõimaluste arendamine;
  - a) infokioskite paigaldamine töötukassa osakondadesse ja pilootimine ühes Eesti Kaugtöö Ühingu kaugtöökeskuses;
  - b) infotelefoni (kõnekeskuse) teenuste arendamine;
  - c) online nõustamise võimaluste pilootimine;

4. ABIKÕLBLIKUD JA MITTEABIKÕLBLIKUD KULUD

4.1. Vastavalt struktuuriotetuse seadus § 21 lõike 2 alusel kehtestatud korrale on abikõlblikud järgmised kulud:

4.1.1 personali- ja üldkulud;

4.1.2 personali transpordikulud, kui need on vajalikud programmi eesmärkide saavutamiseks. Transpordiliigi valimisel tuleb järgida kulude mõistlikkuse printsiipi. RÜ-l on õigus arvata transpordikulud mitteabikõlblikeks, kui kulu tegemine ei olnud sihtotstarbeline või on põhjendamatult suur. Abikõlblikud on järgmised transpordiga kaasnevad kulud vastavatel tingimustel:

4.1.2.1 ühistranspordi kasutamise kulud. Kuludokumentid (sõidupiletid) tuleb esitada koos selgitustega;

4.1.2.2 taksoteenuse kasutamise kulud. Kuludokumentid tuleb esitada koos põhjendusega, miks taksoteenuse kasutamine oli antud olukorras mõistlik ja vajalik.

4.1.2.3 programmi elluviija mootorsõiduki kulud või mootorsõiduki liisimise ja rentimise kulud hilisema väljaostuõigusega liisingu- või rendilepingu korral ja selle sõiduki ülalpidamiskulud (sh kindlustusmaksed, remondi- ja hooldustööd, tarvikud jne). Kui mootorsõidukit kasutatakse ka muudeks sõitudeks kui programmi tegevused, siis on abikõlblik ainult proportsionaalselt programmi rakendamiseks tehtud osa rendi- või liisinguesemele tehtud kulutustest. Proportsiooni arvestuse põhimõtted tuleb eelnevalt RÜga kooskõlastada. Maksimaalne hüvitatav rendi- või liisingueseme rendi- või liisingumakse ning kütusekulu kokku on 640 eurot (koos käibemaksuga) kalendrikuus. Programmi elluviija mootorsõiduki maksimaalne hüvitatav kütusekulu on 384 eurot (koos käibemaksuga) kalendrikuus;

4.1.2.4 isikliku sõiduauto kasutamise kulud. Hüvitamine toimub vastavalt tulumaksuseaduse § 13 lg 3 punkti 2 alusel Vabariigi Valitsuse kehtestatud tingimustel ja piirmäärades. Abikõlblik on hüvitis vastavalt tegelikule kulule kütusekulu tõendava dokumendi ja kalkulatsiooni esitamisel või vastavalt asutusesiseselt kehtestatud isikliku sõiduvahendi kasutamise tingimustele ja kulule kilomeetri kohta, kuid mitte rohkem kui 0.30 eurot sõidetud kilomeetri kohta;

4.1.2.5 tasuline parkimine kuludokumentide alusel koos selgitusega.

4.1.3 personali toitlustuskulud ja sellelt tasutatav maks tulumaksuseaduse § 48 lõike 4 mõistes;

4.1.4 lähetuskulud, sh päevaraha ja majutuskulud vastavates õigusaktides kehtestatud maksustamisele mittekuuluvate piirmäärade ulatuses, sõidu-, reisikindlustus- ja toitlustuskulud;

4.1.5 rendi- ja üürikulud;

4.1.6 väliskoolitused ja –lähetused Euroopa Liidu liikmesriikides, Norras, Liechtensteinis, Šveitsis ja Islandil.

4.2 Programmi alusel osutatakse teenuseid ja makstakse toetusi tööturuteenuste ja -toetuste seaduses sätestatud põhimõtetel, tingimustel ja korras, kui programmis ei ole sätestatud teisiti. Lisaks on abikõlblikud järgmised kulud:

4.2.1 programmi sihtgrupile makstav stipendium standardiseeritud ühikuhinna alusel iga tööturukoolitusel, tööpraktikal, tööharjutusel või vabatahtlikul tööl osalemise päeva kohta. Stipendiumi päevamäär on 3.84 eurot. Kui tööturukoolitusel, tööpraktikal, tööharjutusel või vabatahtlikul tööl on sihtgrupile tagatud tasuta toitlustamine, vähendatakse stipendiumi

päevamäär 70% võrra. Stipendiumi maksmisel peab olema tõendatud isiku osalemine teenusel või tegevuses (osavõtugraafik või muu isiku osalemist tõendav dokument). (rakendatakse alates 01.10.2009)

4.2.2 programmi sihtgrupile makstav sõidutoetus sõidu- ja majutuskulude hüvitamiseks programmi teenustes või tegevustes osalemise ajal standardiseeritud ühikuhinna alusel. Sõidutoetust ei maksta, kui isiku elukoha ja programmis ettenähtud teenuse või tegevuse toimumiskoha vahemaa on alla 500 meetri või kui teenuses või tegevuses osalemisel on tagatud tasuta transport, välja arvatud juhul, kui isikul ei ole mõjuval põhjusel võimalik kasutada tasuta transporti või ta vajab teenusel või tegevuses osalemiseks tasulist majutust. Sõidutoetust makstakse iga teenusel või tegevuses osalemise päeva kohta järgmiselt:

4.2.2.1 sõidutoetuse määr ühe kilomeetri kohta on 0.10 eurot;

4.2.2.2 sõidutoetust arvestatakse isiku elukoha ja teenuse või tegevuse toimumise koha lühima vahemaa alusel, mis leitakse interneti Regio kaardi alusel ja korrutatakse kahega. (rakendatakse alates 01.10.2009);

4.2.2.3 ühele isikule makstakse sõidutoetust kuni 26 eurot ühe päeva eest (rakendatakse alates 01.06.2010)

4.2.3 programmi sihtgrupile makstav ettevõtluse alustamise toetus kuni 4474 eurot.

4.2.4 programmi sihtgrupile hüvitatavad hooldusteenuse kulud programmi teenustes või tegevustes osalemisel ja tööle asumisel. Isikule hüvitatakse tegelikud hooldusteenuse kulud iga teenuses või tegevuses osalemise päeva kohta või esimese kolme töökuu vältel iga töötatud päeva eest, kuid mitte rohkem kui 16 eurot ühe päeva eest ühe hooldatava kohta. Põhjendatud vajadusel võib hooldusteenust hüvitada suuremas ulatuses.

4.2.5 programmi sihtgrupile koolituskaardi alusel võimaldatav koolituse või koolituste kulu kuni 2500 eurot (koos käibemaksuga) ühe isiku kohta.

4.2.6 programmist ettevõtluse alustamise toetust saanud tegutsevale ettevõtjale hüvitatav erialase täiendkoolituse kulu kuni 959 eurot (koos käibemaksuga).

4.2.7 tööandjale, kes võtab tööle puudega või pikaajalise tervisehäirega isiku, hüvitatav tööruumide ja -vahendite kohandamise maksumus kuni 100% ulatuses. Tööandjale, kelle juures töötab puudega või pikaajalise tervisehäirega isik, kes vajab tööruumide ja -vahendite kohandust, hüvitatav tööruumide ja -vahendite kohandamise maksumus kuni 50% ulatuses.

4.2.8 programmi sihtgrupi eest makstav ühe kutseeksami tasu ja mootorsõidukijuhi eksamite riigilõivud. Eksami riigilõiv hüvitatakse ühekordselt iga kategooria eksami kohta.

4.2.9 tähtajalise töö- või teenistussuhte korral tööandjale makstav palgatoetus töö- või teenistussuhte kestusest poole aja vältel, kuid mitte rohkem kui kuue kuu eest. Töötukassa nõuab palgatoetuse täies ulatuses tagasi, kui tööandja algatusel lõpetatakse üle ühe aasta pikkune tähtajaline töö- või teenistussuhe enne ühe aasta möödumist töölepingu sõlmimisest või ametisse nimetamisest. Alla ühe aasta pikkuse tähtajalise töö- või teenistussuhte puhul nõuab töötukassa palgatoetuse tagasi, kui leping lõpetatakse tööandja algatusel enne tähtaja saabumist. Palgatoetust ei nõuta tagasi, kui töö- või teenistussuhe lõpetatakse tööturuteenuste ja -toetuste seaduse § 18 lõike 7 punktides 1 ja 2 sätestatud juhtudel.

4.2.10 tööandjale tööpraktika juhendamise eest makstav juhendamistasu standardiseeritud ühikuhinna alusel. Juhendamistasu päevamäär on kaheksakordne Vabariigi Valitsuse määrusega kehtestatud tötötasu alammäär tunnis. Juhendamistasu makstakse töötö tööpraktikal osaletud iga päeva eest järgmiselt: tööpraktika esimesel kuul 100%, teisel kuul 75% ning kolmandal ja neljandal kuul 50% päevamäärast. Juhendamistasu arvestatakse tööpraktika osavõtugraafiku alusel. (rakendatakse alates 01.08.2010)

4.3. Lisaks on abikõlblikud teised kulud, mis on põhjendatud, mõistlikud ja otseselt vajalikud programmi eesmärkide täitmiseks ning mis on tehtud kooskõlas õigusaktides ning programmis sätestatuga.

4.4. Programmi administratiivpersonali väliskoolitused ja –lähedused, mis on eelnevalt kooskõlastatud RÜga.

4.5. Vastavalt Euroopa Liidu nõukogu määruse (EÜ) nr 1083/2006 millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1260/1999 (EÜT L 210/25, 31.07.2006, lk 1–54) art 34 lõikele 2 fondide eripära kohta võib kuni 10% ulatuses programmi abikõlblikest kogukuludest teha kulusid, mis on abikõlblikud Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EÜ) 1080/2006 mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1783/1999 (EÜT L 210/1, 31.07.2006, lk 1–11) kohaselt, mille alusel finantseeritakse kulusid Euroopa Regionaalarengu Fondist

4.6. Lisaks struktuuritoetuse seaduse § 21 lõike 2 alusel kehtestatud korras sätestatud teiste abikõlblikud järgmised kulud:

4.6.1 väljaostuõigusega rent;

4.6.2 mitterahaline sissemaks;

4.6.3 ettevõtlustoetusest soetatud asjade ja teenuste puhul tuleb pakkujate paljususe korral võtta võrdlevad pakkumused alates 1279 eurost (koos käibemaksuga);

4.6.4 liiklusvahendi, kasutatud seadme ja kinnisasja ost. Liiklusvahendi ja kasutatud seadme ost on lubatud sihtgrupile makstavast ettevõtlustoetusest, kui selle omandamise vajalikkus on põhjendatud äriplaanis ja tuleneb ettevõtluse spetsiifikast. Kasutatud liiklusvahendi või kasutatud seadme ostmise on abikõlblik, kui on tõendatud, et

4.6.4.1 liiklusvahendi või seadme ostmiseks ei ole eelneva seitsme aasta jooksul kasutatud Euroopa Liidu, riigieelarve või välisabi vahendeid;

4.6.4.2 liiklusvahendi või seadme hind ei ületa selle turuväärtust ja on samalaadse uue liiklusvahendi või seadme hinnast madalam;

4.6.4.3 liiklusvahendil või seadmel on ettevõtluse elluviimiseks vajalikud tehnilised omadused ning need vastavad kehtivatele normidele ja standarditele.

4.6.5 ettevõtluse alustamise toetusest tehtavad kinnisvara soetamise kulud, personalikulud ja olmeelektroonika soetamise kulud, välja arvatud juhul, kui olmeelektroonika on otseselt seotud äriplaani raames planeeritud teenuse osutamisega;

4.6.6 ettevõtluse alustamise toetus järgmistes tegevusvaldkondades:

4.6.6.1 tubakatoodete ja alkohoolsete jookide tootmine;

4.6.6.2 hasartmängude ja kihlvedude korraldamine.

4.7 Standardiseeritud ühikuhinnad, millega seotud kulu on tekkinud 2010. aastal, kuid mille välja maksmine toimub 2011. aastal, vastavalt 2011. aasta 1. jaanuarist kehtivatele määradele.

5. EELARVE

5.1 Struktuuritoetus (edaspidi *toetus*) on struktuuritoetuse seaduse § 2 punktist 1 lähtuvalt rahaline abi, mida antakse nõukogu määruse (EÜ) nr 1083/2006 artiklis 1 nimetatud struktuurifondide ja Ühtekuuluvusfondi vahenditest või Eesti riigi poolt nende vahendite kasutamise kaasrahastamiseks sihtotstarbeliselt eraldatavatest täiendavatest vahenditest.

5.2 Omafinantseering on struktuuritoetuse seaduse § 2 punktist 3 lähtuvalt toetuse saaja või partneri rahaline või rahaliselt mõõdetav panus programmi. Omafinantseeringu hulka arvatakse ainult toetuse saaja või partneri tehtavad abikõlblikud kulud. Omafinantseeringut toetuse hulka ei arvata, samuti ei saa toetust kasutada omafinantseeringuks.

5.3. Toetuse maksimaalne määr on 81,01% ja maksimaalne summa 50 443 631.12 eurot.

5.4. Omafinantseeringu minimaalne määr on 18,99% ja minimaalne summa 11 824 540.97 eurot.

5.5. Riigiabi andmisel tuleb järgida alljärgnevat tingimusi:

5.5.1 Kui toetuse andmine on vähese tähtsusega abi Komisjoni määruse (EÜ) nr 1998/2006, milles käsitletakse asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes (ELT L 379, 28.12.2006, lk 5-10), Komisjoni määruse nr 1535/2007, milles käsitletakse EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes põllumajandustoodete tootmise sektoris (ELT L 337, 21.12.2007, lk 35-41) ning Komisjoni määruse nr 875/2007, milles käsitletakse EÜ asutamislepingu artiklite 87 ja 88 kohaldamist vähese tähtsusega abi suhtes kalandussektoris ja millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1860/2004 (ELT L 193, 25.7.2007, lk 6-12) mõistes, siis kohaldatakse nimetatud määrustes ja "Konkurentsiseaduse" §-s 33 sätestatud. Vähese tähtsusega abina võib anda toetust kasusaajale järgmistes programmi punktides nimetatud tegevuste elluviimisel:

5.5.1.1 punkti 3.2.1 alapunkt 2;

5.5.1.2 punkti 3.2.2 alapunktid 2-5;

5.5.1.3 punkt 3.2.3 sihtgrupi osas, kes ei ole punkti 5.5.4 sihtgrupp, või kasusaaja ei kvalifitseeru isikute hulka, kellel on õigus saada toetust punktis 5.5.4 nimetatud määruse alusel;

5.5.1.4 punkti 3.2.5.5 alapunktid 3 ja 5 sihtgrupi osas, kes ei ole punkti 5.5.3 sihtgrupp, või kasusaaja ei kvalifitseeru isikute hulka, kellel on õigus saada toetust punktis 5.5.3 nimetatud määruse alusel.

5.5.2 Põllumajandusliku vähese tähtsusega abi andmise korral peab abi andja lähtuma „Maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seadus” § 20 lõikest 1 ja § 47 lõikele 2.

5.5.3 Kui toetuse andmine on puudega töötajate töökoha kohandamisega või tugiisiku teenuse osutamisega kaasnevate lisakulude hüvitamiseks antav grupierandiga hõlmatud riigiabi Komisjoni määruse (EÜ) nr 800/2008 (ELT L 214, 9.08.2008, lk 3-47) artikli 42 mõistes, siis kohaldatakse nimetatud määruses sätestatud abi andmise tingimusi. Tugiisikuga töötamise teenust võib puudega töötule osutada kuni ühe aasta jooksul töö- või teenistussuhte algusest esimesel kuul kuni 8 tundi päevas, teisel kuul kuni 4 tundi päevas ja 3.–12. kuul kuni 2 tundi päevas, kuid kokku mitte rohkem kui 700 tundi aastas puudega töötaja kohta.

5.5.4 Kui toetuse andmine on ebasoodsas olukorras olevate või puudega töötajate töölevõtmiseks palgatoetuse vormis antav grupierandiga hõlmatud riigiabi Komisjoni määruse (EÜ) nr 800/2008 (ELT L 214, 9.08.2008, lk 3-47) artikli 40 või artikli 41 mõistes, siis kohaldatakse nimetatud määruses sätestatud abi andmise tingimusi vastavalt programmis sätestatule.

5.5.5 Punktis 5.5.3 nimetatud riigiabi puhul on riigiabi ergutava mõju tingimus täidetud, kui puudega töötajate töökoha kohandamisega või tugiisiku teenuse osutamisega kaasneb ettevõtjale Komisjoni määruse (EÜ) nr 800/2008 (ELT L 214, 9.08.2008, lk 3-47) artikli 42 lõikes 3 sätestatud abikõlblikele kuludele vastavate lisakulude kandmine. Punktis 5.5.4 nimetatud riigiabi puhul on riigiabi ergutava mõju tingimus täidetud, kui ebasoodsal olukorras olevate või puudega töötajate arv kokkuvõttes asjaomases ettevõttes suureneb. Kui asjaomase ettevõtja töötajate arv eelneva 12 kuu keskmisega võrreldes kokkuvõttes ei suurene, peab ametikoht või peavad ametikohad olema vabanenud seoses vabatahtliku lahkumisega, töövõime kaotusega, vanaduspensionile jäämisega, tööaja vabatahtliku vähendamisega või töötaja üleastumisest tingitud seaduspärase töölt vabastamisega, mitte koondamise tõttu.

Programmi finantsplaan – lisa 1 vorm A
Programmi eelarve kulukohtade lõikes – lisa 1 vorm B

6. INDIKAATORID

6.1. Programmi seosed rakenduskavas toodud indikaatoritega

Indikaator	Sihtmäär 2010		Sihtmäär 2011	
	Teenustel osalemisi	Teenuseid saanud isikute arv	Teenustel osalemisi	Teenuseid saanud isikute arv
1. Aktiivsed tööturuteenused	80 261	55 000	79 610	55 725
2. Aktiivsete tööturuteenuste abil tööle rakendunud inimeste osakaal kõigist vastavaid teenuseid saanutest	25%, sh riskirühmal 20% ja mitte-riskirühmal 30%	25%, sh riskirühmal 20% ja mitte-riskirühmal 30%	25%, sh riskirühmal 20% ja mitte-riskirühmal 30%	25%, sh riskirühmal 20% ja mitte-riskirühmal 30%

Indikaator	Sihtmäär 2012	
	Teenustel osalemisi	Teenuseid saanud isikute arv
1. Aktiivsed tööturuteenused	18 522	15 369
2. Aktiivsete tööturuteenuste abil tööle rakendunud inimeste osakaal kõigist vastavaid teenuseid saanutest	54%, sh riskirühmal 58% ja mitte-riskirühmal 35%	54%, sh riskirühmal 58% ja mitte-riskirühmal 35%

6.2. Programmi spetsiifilised indikaatorid
(tuua välja soovitavalt tabelina)

Indikaatorid	Sihttase 2010	Sihttase 2011
Koondamistele reageerimine	Reageeritud on 75%le töötukassale teatatud	Reageeritud on 75%le töötukassale teatatud

	kollektiivse koondamise juhtumitele	kollektiivse koondamise juhtumitele
Kolme kuu jooksul pärast koondamist on tööle saanud	20% koondamistele reageerimise teenusel osalenud inimestest	20% koondamistele reageerimise teenusel osalenud inimestest
Ettevõtluse alustamise toetust saanud inimeste arv	790 isikut	782 isikut
Kaks aastat pärast ettevõtluse toetuse saamist ettevõtlusega hõivatud inimeste arv	70% ettevõtluse alustamise toetust saanud isikutest	70% ettevõtluse alustamise toetust saanud isikutest
Arvel olevatest inimestest on saanud järgmiseid teenuseid		
karjäärinõustamist	4% (3372 osalemist ¹ kuus); 21 % (40 470 osalemist aasta jooksul)	4% (2831 osalemist kuus); 20,8% (33 975 osalemist aastas)
tööturukoolitust	2,6% (2300 osalemist kuus); 8,2% (17 000 osalemist aasta jooksul)	5,97% (4053 osalemist kuus); 14,2% (22 276 osalemist aastas)
tööpraktikat	1,48% (1327 osalemist) kuus; 2,4% (4975 osalemist) aastas	2,05% (1393 osalemist kuus); 3,8% (5983 osalemist aastas)
muud meetmed (va tööharijutus ja koondamistele reageerimine)	0,7% (521 osalemist kuus); 1,6% (3126 osalemist aasta jooksul)	1,10% (750 osalemist kuus); 3,7% (5855 osalemist aastas)
Arvelevõetud pikaajalistest töötutest on osalenud tööharijutuses	0,7% (320 osalemist kuus); 1,3% (1300 osalemist aasta jooksul)	0,77 % (331 osalemist kuus); 1,19% (1180 osalemist aastas)
Palgatoetusega töötavad isikud osakaaluna arvel olevatest töötutest	4,8% (4300 osalemist) kuus; 6,1% (12 600) osalejat aastas	4,37% (2970 osalemist kuus); 6,1% (9559 osalemist aastas)
6 kuu jooksul pärast tööturukoolituse lõpetamist on tööle saanud	15% tööturukoolitusel osalenutest	20% tööturukoolitusel osalenutest
6 kuu jooksul peale tööpraktika lõpetamist on tööle saanud	40% tööpraktikal osalenutest	40% tööpraktikal osalenutest
Puuetega inimestest on aktiivsetes meetmetes osalenud	4 % arveolevatest puuetega inimestest (388 osalemist aasta jooksul)	15 % arvelolevatest puudega inimestest
Töötukassa töötajatele on korraldatud koolituspäevi	kokku 97 koolituspäeva; 0,2 koolituspäeva ühe töötaja kohta	N/A (2011. aastal ei rahastata programmist)

¹ Teenuses osalemine – vähemalt üks päev teenuses osalemise perioodist jääb vaadeldavasse perioodi (kuusse või aastasse). Arvestatud kõik erinevad osalemised ehk mõnedel teenustel võib olla suurem teenuses osalenud erinevate isikute arvust. Võrdlusperioodiks on nii kuu kui aasta puhul võetud perioodi jooksul arvel olnud töötute arv (kuu osakaal – kõik teenuses osalemised, kui osaletud on kuu jooksul kasvõi üks päev, jagatuna kõigi kuu jooksul arvel olnud töötute arvuga; aasta osakaal – kõik teenuses osalemised, kui osaletud on aasta jooksul kasvõi üks päev, jagatuna kõigi aasta jooksul arvel olnud töötute arvuga).

Indikaatorid	Sihttase 2012
Arvel olevatest inimestest on saanud järgmiseid teenuseid	
tööturukoolitust	3,3% (1768 osalemist) kuus; 10,9% (12 902 osalemist) aastas
Palgatoetusega töötavad isikud osakaaluna arvel olevatest töötutest	3,0% (1623 osalemist) kuus; 4,7% (5620 osalemist) aastas
6 kuu jooksul pärast tööturukoolituse lõpetamist on tööle saanud	35% tööturukoolitusel osalenutest

6.3 Programmi mõju horisontaalsetele teemadele

Programm mõjutab (märkida ristiga, peab mõjutama vähemalt ühte teemat)²:

Regionaalset arengut jah ei

Selgitus: Programmi abil aidatakse kaasa tasakaalustatud regionaalsele arengule läbi tööhõivevõimaluste loomise ka maapiirkondades.

Keskkonnahoidu jah ei

Selgitus:

Infoühiskonna edendamist jah ei

Selgitus: Programmi raames koolitatakse vajadusel sihtgrupi liikmeid samuti infotehnoloogia vallas. Luuakse e-õppe võimalused. Arendatakse töötukassa infotehnoloogilisi lahendusi.

Kodanikuühiskonna arengut jah ei

Selgitus: Võrgustikutöö loomine KOVide ja kolmanda sektoriga kodanike paremaks kaasamiseks tööellu.

Võrdsete võimaluste edendamist jah ei

Selgitus: Puuetega inimeste ja teiste tööturu riskirühmade parem ligipääs tööturule

7. PROGRAMMI RAKENDAMINE

7.1. Programmi elluviija kohustused

Programmi elluviijale kohalduvad lisaks käesolevas programmis sätestatudle struktuuritoetuse seaduses ja selle alusel kehtestatud õigusaktides toetuse saajale sätestatud kohustused. Ühtlasi on programmi elluviija kohustatud:

7.1.1 koguma programmis osalejate kohta nõutavad andmed vastavalt Euroopa Liidu komisjoni määrusele (EÜ) nr 1828/2006, millega sätestatakse rakenduseeskirjad nõukogu määrusele (EÜ) nr 1083/2006, millega nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi ja Ühtekuuluvusfondi kohta, ning Euroopa Liidu parlamendi ja nõukogu määrusele (EÜ) nr 1080/2006, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi, lisa XXIII (EÜT L 45/3, 15.02.2007, lk 1–113).

² „Jah“ vastuse korral tuua välja lühike selgitus.

7.1.2 rakendama programmi vastavalt programmile ja eelarvele;

7.1.3 esitama RA-le programmi eelarve täitmise ülevaate iga kuu 7. kuupäevaks eelmise kuu kohta RA poolt välja töötatud vormil;

7.1.4 esitama RA-le programmi järgmise eelarveaasta eelarve kulukohtade lõikes (lisa 1 vorm B) ja sellega seonduvad indikaatorid (p 6.1 ja p 6.2) kinnitamiseks jooksva aasta 1. novembriks;

7.1.5 teavitama RA-d, kui programmiga samalaadsetele tegevustele on taotletud toetust teistest meetmetest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest:

7.1.6 teavitama punktis 5.5 nimetatud abi andmise korral abisaajat, et ta on saanud vähese tähtsusega abi ja/või riigiabi ja nõudma abi saajalt vähese tähtsusega abi teatist vastavalt konkurentsiseaduse § 33 lõikele 4.

7.1.7 sätestama ettevõtluse alustamise toetusest tehtud kulude täiendavad abikõlblikkuse tingimused vastavalt punktidele 4.6.3-4.6.6 vastavas toetuse andmise otsuses, kontrollima nende tingimuste täitmist ja mitteabikõlblike kulude korral nõudma mitteabikõlbliku kulu osas toetuse tagasi.

7.1.8 sätestama palgatoetuse andmise tingimused vastavalt tööturuteenuste ja –toetuste seadusele ja programmi punktile 4.2.9 tööandjaga sõlmitavas halduslepingus ning vajadusel nõudma palgatoetust saanud tööandjalt dokumentatsiooni palgatoetusega tööle rakendunud isikule töötasu väljamaksete osas. Töötukassal on õigus esitatud andmete õigsuse kontrollimiseks viia tööandja juures läbi dokumentide kontrolli. Kui tööandja ei esita nõutud dokumente või dokumentide kontrolli käigus selgub, et tööandja ei ole palgatoetusega tööle võtnud inimesele töötasu maksnud, nõuab töötukassa palgatoetuse täies ulatuses tagasi. Töötukassal on õigus nõuda eespool nimetatud dokumentatsiooni perioodi kohta, millal palgatoetust tööandjale maksti.

7.1.9 tagama pakkujate paljususe korral võrdlevad pakkumused, kui ostetud asjade ja teenuste maksumus algab 3196 eurost (ilma käibemaksuta).

7.2. Toetuse väljamaksete tegemine

7.2.1. Toetuse väljamaksmine toimub vastavalt struktuuritoetuse seaduse §-le 23 ja selle alusel kehtestatud õigusaktidele. Programmi elluvijal on õigus taotleda ettemakset struktuuritoetuse seaduse § 23 lõike 4⁵ alusel.

7.2.2. Programmi elluvijja esitab RÜ-le 10. detsembriks järgneva eelarveaasta väljamaksete prognoosi. Esimese eelarveaasta väljamaksete prognoosi esitab programmi elluvijja 15 tööpäeva jooksul programmi kinnitamisest. Esimese väljamaksetaotluse võib esitada koos väljamaksete prognoosiga.

7.2.3. Enne esimese väljamaksetaotluse esitamist peab programmi elluvijja esitama RÜ-le:

7.2.3.1 väljavõtte oma raamatupidamise sise-eeskirjast, milles on kirjeldatud, kuidas programmi kulusid ja tasumist eristatakse raamatupidamise registris muudest programmi rakendaja kuludest;

7.2.3.2 koopia riigihangete läbiviimise korrast asutuses;

7.2.3.3 lühikirjelduse programmi rakendamise seotud dokumentide algatamise, viseerimise ja

kinnitamise kohta ning vajadusel allkirjaõigusliku isiku poolt edasivolitatud õiguste korral vastavad volituste koopiad.

7.2.4. Punktis 6.2.3 nimetatud dokumente ei pea esitama, kui programmi elluviija on varasemate programmide rakendamisel nimetatud dokumendid esitanud ja neid ei ole enne uue programmi rakendamist muudetud. Programmi elluviija esitab RÜ-le sellekohase kirjaliku kinnituse. Väljamakse taotlusi võib esitada kogu programmi kohta tervikuna või tegevuste kaupa, vastavalt punktis 7.2.2 nimetatud prognoosile.

7.2.5. Toetus makstakse toetuse saajale välja struktuuritoetuse seaduse § 23 lõike 4 alusel kehtestatud korras rakendusüksusele esitatud väljamakse taotluse alusel. Toetust võib välja maksta osaliselt tasutud kuludokumentide alusel. Väljamakse taotluse vormi kinnitab rakendusüksus. Esimesele väljamakse taotlusele lisatakse kõik konkreetse taotluse aluseks olevate kuludokumentide ja tasumist tõendavate dokumentide koopiad. Kui esimene taotlus on ettemaksetaotlus, siis lisatakse esimese ettemakse aruandega kõik konkreetse ettemakse aruande aluseks olevate kuludokumentide ja tasumist tõendavate dokumentide koopiad. Edaspidi ja juhul kui esimene väljamakse- või ettemaksetaotlus esitatakse punktides 1.6.1.2 ja 1.6.1.3 nimetatud programmide elluviimisel, lisatakse väljamakse taotlusele/ettemakse aruandele vastavad dokumendid vaid rakendusüksuse nõudmisel.

7.2.6. Juhul, kui väljamaksetaotlus erineb rohkem kui 1/4 võrra esitatud prognoosist, on programmi elluviija kohustatud esitama korrigeeritud prognoosi järele jäänud eelarveaasta osas.

7.2.7. Toetuse väljamaksed teostatakse reeglina proportsionaalselt omafinantseeringuga.

7.2.8. Kui omafinantseeringust rahastatavaid tegevusi tehakse programmi elluviimise ajakavast tulenevalt hiljem kui toetusest rahastatavaid tegevusi ning omafinantseeringust planeeritud tegevusi ja kulusid ei saa rahastada toetusest, on eelnevalt RÜ-ga kooskõlastades erandkorras lubatud väljamaksmisel ületada programmis kinnitatud toetuse määra. Programmi elluviija peab tagama, et väljamakstud toetuse kogusumma ja proportsioon ei ületa ette nähtud toetuse kogusummat ja proportsiooni programmi lõpuks.

7.2.9. RÜ-l on õigus peatada toetuse väljamaksmine või sellest osaliselt või täielikult keelduda, kui:

7.2.9.1 programmi elluviijal on täitmata talle struktuuritoetuse seadusega või selle alusel antud õigusaktiga pandud kohustus;

7.2.9.2 programmi elluviija ei kõrvalda väljamakse taotluses puudusi RÜ antud tähtajaks;

7.2.9.3 väljamakse taotlus sisaldab mitteabikõlblikke kulusid.

7.2.10. Viimane väljamakse taotlus esitatakse koos programmi lõpparuandega. Kui programmi elluviijale on toetus välja makstud ettemaksena või osaliselt tasutud kuludokumentide alusel, esitatakse eelnimetatud väljamakse abikõlblike kuludega kinni katmise kohta aruanne koos nõutud kulu- ja maksedokumentidega hiljemalt koos lõpparuandega. Viimane väljamakse tasutud kuludokumentide alusel tehakse pärast lõpparuande kinnitamist RA poolt.

7.2.11. Väljamakse taotlused programmi partneri kulude osas esitab RÜ-le programmi elluviija.

7.2.12. Programmi elluviija vastutab toetuse edasikandmise eest programmi partneri kontole.

7.3. Programmi muutmine

7.3.1. Kui ilmneb objektiivne vajadus programmi tegevuste, finantsplaani, eelarve või programmi abikõlblikkuse perioodi muutmiseks, esitab programmi elluvijja selle kohta RA-le põhjendatud taotluse, teavitades samal ajal kirjalikult RÜ-d tehtavatest muudatustest. RÜ-l on õigus teha muudatuste kohta ettepanekuid vastavalt muudatustele. RÜ esitatavate ettepanekute tähtaeg kooskõlastatakse RA-ga muudatuste sisust ja ulatusest lähtuvalt.

7.3.2. RA vaatab p-s 7.3.1 viidatud muudatuse taotluse läbi ja teeb otsuse programmi muutmise taotluse osas 25 tööpäeva jooksul alates taotluse kättesaamisest.

7.3.3. Puuduste esinemisel annab RA programmi elluvijjale tähtaja puuduste kõrvaldamiseks. Taotluse menetlemise tähtaega võib pikendada puuduste kõrvaldamiseks ettenähtud tähtaja võrra.

7.3.4. RÜ võib programmi elluvijjale või RA-le teha ettepanekuid programmi eelarve muutmiseks, kui programmi seirearuandes esitatud andmetest või muudest objektiivsetest asjaoludest selgub, et muudatuste tegemine on vajalik programmi eduka elluviimise tagamiseks.

7.3.5. RA võib muuta programmi, kui selgub, et muudatuste tegemine on vajalik programmi edukaks elluviimiseks või programmi elluvijjal ei ole toetuse kasutamist ettenähtud tingimustel võimalik jätkata. Kui programmi rakendamisel on kalendriaasta lõpu seisuga tekkinud eelarveliste vahendite jääk, on RA-l õigus vähendada programmi kogueelarvet kalendriaasta kasutamata jäänud eelarve summa ulatuses.

7.3.6. Programmi muutmist ei saa taotleda sagedamini kui korra 6 kuu jooksul.

7.3.7. Eelnevalt RA-ga kirjalikult kooskõlastades ja RÜ-d teavitades, ei eelda programmi muutmist kinnitatud eelarve muutmise tingimusel, et programmi kogutoetuse summa ja osakaal ei muutu, kui:

7.3.7.1 kinnitatud eelarve kuluridasid ei muudeta ühe kalendriaasta jooksul kumulatiivselt rohkem kui 0,5% kalendriaasta eelarve kogukuludest;

7.3.7.2 programmi administreeriva personali kulude proportsioon programmi tegevuskuludest ei suurene;

7.3.7.3 muudatuse tulemusena on tagatud programmi eesmärkide täitmine ja selleks elluviidavate tegevuste kaetus rahaliste vahenditega.

7.3.8 Eelnevalt RA-ga kirjalikult kooskõlastades ja RÜ-d teavitades võib programmi muutmata kinnitatud eelarve kuluridasid muuta rohkem kui punktis 7.3.7.1 sätestatud, kui punktides 1.6.1.1 - 1.6.1.3 sätestatud programmi tegevusperioodi lõpuni on jäänud vähem kui 3 kuud. Muudatuse tulemusel ei tohi muutuda programmi kogutoetuse summa ja osakaal.

7.4. Toetuse kasutamisega seotud teabe ja seirearuannete esitamine

7.4.1. Programmi elluvijja esitab RÜ-le vormikohase programmi vahearuanne paberkandjal või elektrooniliselt digitaalselt allkirjastatult üldjuhul iga aasta 20. jaanuariks ja 15. juuniks. Juhul kui programmi tegevuste alguse ja esimese vahearuanne esitamise tähtpäeva vahe on vähem kui neli kuud, esitatakse vahearuanne järgmiseks tähtpäevaks. Paberkandjal esitatud vahearuanne tuleb lisada selle elektrooniline koopia.

7.4.2. Programmi elluvijja esitab RÜ-le vormikohase programmi lõpparuande paber kandjal või elektrooniliselt digitaalselt allkirjastatult 45 päeva jooksul alates programmi abikõlblikkuse perioodi lõppkuupäevast. Paber kandjal esitatud lõpparuandele tuleb lisada selle elektrooniline koopia.

7.4.3. Juhul kui vahearuaruande ja lõpparuande esitamise vahe on vähem kui kuus kuud, esitatakse vaid lõpparuanne.

7.4.4. RÜ kontrollib 20 tööpäeva jooksul vahe- või lõpparuande (edaspidi koos *seirearuanne*) laekumisest, kas programmi seirearuanne on vormikohane ja nõuetekohaselt täidetud.

7.4.5. Juhul kui vahearuanndes puudusi ei esine, kinnitab RÜ programmi vahearuaruande.

7.4.6. Juhul kui lõpparuandes puudusi ei esine, kooskõlastab RÜ lõpparuande ja edastab 5 tööpäeva jooksul RA-le kinnitamiseks.

7.4.7. Puuduste esinemisel vahearuanndes annab RÜ programmi elluvijjale vähemalt 10 tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks ning RÜ kinnitab programmi vahearuaruande 5 tööpäeva jooksul peale puuduste kõrvaldamist.

7.4.8. Puuduste esinemisel lõpparuandes annab RÜ programmi elluvijjale vähemalt 10 tööpäeva puuduste kõrvaldamiseks ning edastab 5 tööpäeva jooksul peale puuduste kõrvaldamist RA-le kinnitamiseks. RA teavitab lõpparuande kinnitamisest viivitamatult RÜ-d kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis.

7.4.9. Kui RA-le esitatud lõpparuandes esineb puudusi, teavitab RA sellest RÜ-d ja edasine lõpparuande menetlemine toimub vastavalt p-le 7.4.8.

7.5. Toetuse tagasinõudmine ja tagasimaksmine

7.5.1. Toetuse tagasinõudeid menetleb RÜ vastavalt struktuuritoetuse seaduse §-le 26.

7.5.2. Toetuse tagasimaksmine toimub vastavalt struktuuritoetuse seaduse §-dele 27-28.